

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS REZERVO ĮSTATYMO NR. VIII-
1908 16 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XVP-1244

2026 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsniu ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo 2026 m. kovo 26 d. vakarinio posėdžio metu priimtą sprendimą (protokolas Nr. SPP-127), Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Nepritarti Lietuvos Respublikos valstybės rezervo įstatymo Nr. VIII-1908 16 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XVP-1244 (toliau – Įstatymo projektas) dėl šių priežasčių:

1. Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodytas pagrindinis Įstatymo projektu siekiamas tikslas – centralizuoti žemės ūkio ir (arba) maisto produktų atsargų rezervo koordinavimo ir tvarkymo funkcijas, jas perduodant Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijoje įsteigtam Nacionaliniam krizių valdymo centrui, taip užtikrinant nuoseklų jo formavimą ir tvarkymą, atsižvelgiant į pasikeitusias grėsmes, įvardytas 2024 m. pabaigoje Nacionalinio krizių valdymo centro atliktame nacionaliniame galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos vertinime. Vertinant šio tikslo pagrįstumą, pažymėtina, kad pagal Lietuvos Respublikos valstybės rezervo įstatymo (toliau – Įstatymas) 2 straipsnio 5 dalį Lietuvos valstybės rezervo (toliau – valstybės rezervas) koordinatoriumi paskirtas Nacionalinis krizių valdymo centras. Įstatymo 15 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad valstybės rezervo koordinatoriaus nurodymai dėl valstybės rezervo administravimo yra privalomi valstybės rezervo tvarkytojams. Įstatymo 16 straipsnyje nustatytos šios valstybės rezervo koordinatoriaus funkcijos: kiekvienais metais teikti Lietuvos Respublikos Vyriausybei siūlymus dėl valstybės rezervo lėšų dydžio, materialinių išteklių atsargų nomenklatūros ir kiekio, sukaupimo termino, valstybės rezervo atsakingųjų saugotojų patvirtinimo, valstybės biudžeto asignavimų ir kitų valstybės lėšų skyrimo valstybės rezervui sudaryti, kaupti ir tvarkyti, derinti valstybės rezervo tvarkytojų teikiamus dokumentus, reglamentuojančius jų veiklos sričiai priklausančio valstybės rezervo atsargų sudarymą, kaupimą ir tvarkymą. Šių funkcijų apimtis ir pobūdis leidžia Vyriausybei priimti esminius ir lemiamus sprendimus dėl valstybės rezervo atsargų sudarymo, kaupimo ir tvarkymo, padeda užtikrinti nuoseklų valstybės rezervo kaupimo, sudarymo ir tvarkymo procesą. Todėl Įstatymo projektu siekiamas pagrindinis tikslas yra atliepiamas galiojančiomis Įstatymo nuostatomis ir neatitinka Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 1 punkte įtvirtinto tikslingumo principo.

2. Siūlomas teisinis reguliavimas Įstatymo projekto aiškinamajame rašte grindžiamas *inter alia* tuo, kad žemės ūkio ir (ar) maisto ūkio sektoriai 2025 m. buvo pripažinti strategiškai svarbiais nacionaliniam saugumui, užtikrinant šalies gyventojų apsirūpinimą maisto produktais (šie pakeitimai priimti 2026 m. rugpjūčio 1 d. įsigaliosiančiu Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo Nr. VIII-49 straipsnio pakeitimo įstatymu (2025 m. lapkričio 13 d. įstatymo Nr. XV-519 redakcija). Atkreiptinas dėmesys, kad pagal Lietuvos Respublikos

nacionalinio saugumo pagrindų įstatymą strategiškai svarbiais nacionaliniam saugumui ūkio sektoriais Lietuvoje yra pripažinti ir kiti ūkio sektoriai, pavyzdžiui, transporto, energetikos, finansų ir kredito ūkio sektoriai (Nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo priedėlio I dalies 4 skyriaus poskyris „Ekonominė politika“). Todėl vadovaujantis Įstatymo projekte daromų pakeitimų pagrindimu turėtų būti sprendžiama ir dėl naftos produktų bei naftos valstybės atsargų, valstybės rezervo lėšų ar valstybės rezervo materialinių išteklių atsargų kitų dalių – susisiekimo atsargų, koordinavimo ir tvarkymo funkcijos, centralizavimo jas perduodant vykdyti Nacionaliniam krizių valdymo centrui. Atsižvelgus į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad tik vienos valstybės rezervo materialinių išteklių atsargų dalies – žemės ūkio ir (arba) maisto produktų atsargų – išskyrimas Įstatymo projekte yra nepagrįstas, o Įstatymo projekte siūlomas teisinis reguliavimas nenuoseklus ir žalingas, nes iš esmės išbalansuos šiuo metu reglamentuotos sistemos vientisumą ir nuoseklumą.

3. Įstatyme yra aiškiai atskirtos valstybės rezervo koordinatoriaus ir valstybės rezervo tvarkytojų funkcijos kaupiant, sudarant ir tvarkant valstybės rezervą, nustatyta jų tarpusavio sąveika administruojant valstybės rezervą. Tuo tarpu Įstatymo projektu siūlomas teisinis reguliavimas paneigtų Įstatymo 2 straipsnio 5 dalyje nustatytą valstybės rezervo koordinatoriaus paskirtį, t. y. būtų neaišku, kaip valstybės rezervo koordinatorius koordinuotų savo paties, kaip valstybės rezervo tvarkytojo, veiklą, būtų išbalansuota valstybės rezervo koordinatoriaus ir tvarkytojų tarpusavio sąveika administruojant valstybės rezervą tais atvejais, kai Įstatymas valstybės rezervo tvarkytojams nustato pareigą tam tikras funkcijas vykdyti teikiant siūlymus valstybės rezervo koordinatoriui arba derinti atitinkamus veiksmus su juo. Taip pat, Įstatymo projektu paskyrus Nacionalinį krizių valdymo centrą vykdyti ir valstybės rezervo materialinių išteklių vienos iš atsargų tvarkytojų funkcijas, būtų paneigta Įstatymo 2 straipsnio 10 dalyje nustatyta Vyriausybės diskrecija (teisė) paskirti Vyriausybės nutarimu valstybės rezervo tvarkytojus. Taigi, Įstatymo projektu siūlomas teisinis reguliavimas neatitinka Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 5 ir 6 punktuose įtvirtintų efektyvumo ir aiškumo principų.

Ministras Pirmininkas

Vidaus reikalų ministras